

شمشیر استیضاح از غلاف بیرون آمد

جریان تندرو چه نقشه‌ای در سر دارد؟

وزاری کار، کشاورزی، راه و نیرو در فهرست بررسی نمایندگان مجلس قرار گرفته بودند و اکنون استیضاح وزیر ورزش نیز به این روند اضافه شده است. نمایندگان دلیل طرح استیضاح را عملکرد این وزرا عنوان می‌کنند، اما عملکرد خود نمایندگان در یکسال گذشته به گونه‌ای بوده که برخی ناظران آن را پانگاهی سیاسی و جناحی تفسیر می‌کنند.

◀ **آرام یاطوفانی**

کابینه مسعود پزشکیان با تمرکز بر «وفاق ملی» برای جلب رضایت طیف‌های مختلف سیاسی تشکیل شد. با رویکرد گفت‌وگو و وفاق، و همچنین شوکی که شکست انتخاباتی به برخی جریان‌ها وارد کرد، این کابینه توانست بدون چالش جدی از مجلس رای اعتماد بگیرد. اما مدت کوتاهی پس از آن، برخی جریان‌های تندرو مواضع محکم‌تری نسبت به دولت نشان دادند. این تقابل از همان ماه‌های اولیه با تلاش برای برکناری محمد جواد ظریف از معاونت راهبردی رئیس‌جمهور و استیضاح عبدالناصر همتی آغاز شد. به نوشته عصرایران؛ این اقدامات نشان داد که اکثریت مجلس در استفاده از ابزار استیضاح برای تغییر جهت‌گیری‌های کابینه تردیدی ندارد و اعتماد به نفس لازم برای کنارزنن دیگر اعضای دولت را پیدا کرده است. گاهی بحث‌هایی درباره وزرای اصلاح‌طلب مطرح می‌شد و گاهی در رسانه‌ها علیه محمد جعفر قائم‌پناه معاون اجرایی و محمدرضا عارف معاون اول دولت موضع‌گیری‌هایی صورت می‌گرفت.

◀ **تسویه حساب سیاسی؟**

حتی در استیضاح وزیر سابق اقتصاد دولت چهاردهم، پیش از مسائلت تخصصی اقتصادی، صحن مجلس به فضایی برای تصفیه حساب‌های سیاسی تبدیل شد. اکنون نیز طرح بی‌دریی استیضاح‌ها، این شائبه را ایجاد کرده که شاید نمایندگان به دنبال یک حرکت سیاسی گسترده‌تر باشند. علی‌نیکزاد، نایب‌رئیس مجلس، اعلام کرد که تعداد امضاهای استیضاح ۵ وزیر به حد نصاب رسیده و اگر استیضاح هر کدام به جریان بیفتند، احتمال رای آوردن آن وجود دارد. اما برخی نمایندگان از مطرح بودن استیضاح ۸ وزیر سخن گفته‌اند. استیضاح‌های متعدد وزرا در تاریخ جمهوری اسلامی سابقه دارد، اما آنچه وضعیت فعلی را متفاوت می‌کند، سرعت و تعدد این طرح‌ها تنها یکسال پس از تشکیل کابینه است. برخی جریان‌های تندرو در مجلس که نمایی به ناگامی دولت ندارند، شاید تصور کنند با استیضاح ۸ وزیر بتوانند دولت راجحت فشار قرار دهند. در این صورت، با احساب عبدالناصر همتی که سال گذشته استیضاح شد، تعداد کسانی که از دولت خداحافظی می‌کنند بیش از نیمی از وزرا خواهد بود. بر اساس اصل ۱۳۶ قانون اساسی، اگر نیمی از اعضای هیات وزیران تغییر کنند، رئیس‌جمهور باید برای کل کابینه درخواست رای اعتماد کند. در چنین سناریویی، ممکن است برخی وزرای پیشنهادی جدید رای نیاورند.

◀ **توقف استیضاح**

هرچند این تصویر چندان محتمل به نظر نمی‌رسد، اما برای جریان تندرو که اکثریت مجلس را در اختیار دارد، می‌تواند هدفی جذاب باشد. این جریان تمام تلاش خود را می‌کند تا اگر به این نقطه نرسد، حداقل تعدادی از وزرا را تغییر دهد. چنین رویکردی می‌تواند با ایجاد ناآمنی مدیریتی، دولت را به سمت پذیرش برخی مطالبات سیاسی و جناحی سوق دهد. در این میان، یکی از راه‌های پیشنهادی برای توقف استیضاح‌ها، ترمیم کابینه توسط دولت است؛ اقدامی که محمد باقر قالیباف، رئیس مجلس دوازدهم، در نشست خبری خود نیز به آن اشاره کرد. به این حال، این کار همچنان به معنای تغییر چند وزیر خواهد بود و اصل ماجرا را تغییر نمی‌دهد. اما فراکسیون مستقلین مجلس، که بیشتر به عنوان حامی دولت شناخته می‌شد، در برابر این روند عملاً سکوت اختیار کرده است. نه تحرکی از سوی نمایندگان آن در مجلس دیده می‌شود و نه با حضور رسانه‌ای تلاشی برای خنثی‌کردن اقدامات جریان تندرو انجام می‌دهند. هرچند این فراکسیون تعداد کمتری نسبت به تندروها دارد، اما با پیوستن نزدیک به صد نماینده مستقل، اسولگرای میانه‌رو و معدود اصلاح‌طلبان، می‌تواند نقش ضربه‌گیر برای دولت ایفا کند. این وجود، فراکسیون ساکت و منفعل به نظر می‌رسد. مهرداد لاهوتی، از اعضای هیات موسس فراکسیون مستقلین، پیش‌تر از جلسات این فراکسیون باوزاری در معرض استیضاح برای کاهش تنش خبر داد و تأکید کرد که این دیدارها به معنای حمایت نیست. وی گفت: «من خودم یکی از استیضاح‌کنندگان هستم، اما می‌خواهیم صحبت‌های آنان را بشنویم. تمام فریادهایی که به‌جای ما در نطق‌هایشان دارند، در حمایت از دولت است. ما معتقدیم این دولت، دولتی است که بحث وفاق را مطرح کرد و باید کمک کنیم تا این وفاق آسیب نبیند.» اگرچه رویکرد گفت‌وگو محور فراکسیون، مانند جلسات با وزرا، می‌تواند تنش‌ها را کاهش دهد، اما تاکنون تأثیر چندانی نداشته و نیاز به تحرک بیشتر دارد. سکوت حاکم بر این فراکسیون احتمالاً برای اجتناب از درگیری مستقیم با اکثریت تندرو مجلس است، اما نتیجه آن عملاً بازکردن راه برای جریان تندرو در فشار به دولت می‌شود. این سکوت، فرصت را برای ایجاد ناآمنی مدیریتی فراهم می‌کند و دولت را به سمت تسلیم سوق می‌دهد. عدم حضور رسانه‌ای فراکسیون نیز حملات را بدون پاسخ می‌گذارد و شائبه‌های سیاسی را تقویت می‌کند. ضمن آنکه برخی از اعضای این فراکسیون هم در برخی استیضاح‌ها به دلایل عملکرد وزرا و مربوطه حمایت می‌کنند.

یکشنبه

۱۶۰۹۰۴۰۱۶

۱۶ جمادی‌الثانی ۱۴۴۷ / ۵۷ دسامبر ۲۰۲۵

سال هشتم

شماره ۲۲۷۰

«آرمان ملی» نگاه دولت‌ها به جنبش دانشجویی را بررسی می‌کند

حمایت یا محدودیت؟

◀ **فیاض زاهد در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:** جنبش دانشجویی ناامید و خودانکار شده است

بالاترین سطح اعتماد اجتماعی برخوردار است و این سرمایه بزرگی است که به اتکای آن نهاد علم می‌تواند ایران عزیز را بسازد». حسین سیمایی صراف افزود: «جمهوری اسلامی ایران برخلاف رژیم استبدادی شاه، دانشگاه غیرسیاسی نمی‌خواهد». حال این پرسش پیش می‌آید که آنچه وزیر علوم در خصوص دانشگاه سیاسی گفته اساساً نوع نگاه خود او است یا اینکه حاکمیت نیز همین رویه را باور دارد و اساساً دانشگاه را سیاسی می‌خواهد؟ چرا که دانشگاه سیاسی بایسته‌ها و مولفه‌های خاص خود را دارد و بر پایه تضارب آرا، عقاید و تفکرها و انتقادات پیش می‌رود. اما طی یک‌دهه اخیر بیش از اینکه نگاه آزاد نقادانه بر دانشگاه‌ها حاکم باشد بیشتر شاهد نگاه امنیتی بر دانشگاه‌ها بوده‌ایم و همین امر نیز باعث شده تا روز دانشجوی دیگر آن طراوت و تازگی سابق را نداشته باشد و دانشجویان چندان وقعی بدان تازگی ندارند. دانشجوی سیاسی آزادی بیان و پس از بیان می‌خواهد و مسئولانی که از انتقاد نهراسند؛ بلکه استقبال کنند. لذا آذر امسال اگر مسئولی به دانشگاه رفت به دور از پروتکل‌های رایج و از پیش تعیین شده اجازه دهد دانشجویان روز خود را انطور که می‌خواهند با مسئولان بگذرانند و از انتقادات تا در دل‌های خویش را بگویند شاید همین یک روز مسئولان گوش شنوایی برای صحبت‌های دانشجویان داشتند.

◀ **اوج فعالیت جنبش**

یک استاد دانشگاه در خصوص روز دانشجوی و مواجهه دولت‌ها با دانشگاه اظهار داشت: روز دانشجوی فرصتی به بازنگری جریان دانشجویی در ایران می‌دهد که به طور مشخص از زمان قدرت گرفتن نهاد دانشگاه در کشور فضای فرهنگی و سیاسی جدیدی را پیش پای دانشجویان گذاشته است. این مساله از دهه سی قوام بیشتری پیدا کرد مخصوصاً بعد از دانسان سفر نیکسون و بعد هم تبعات شهادت سه دانشجوی دانشگاه وارد یک سیکل بی‌باگشت شد و هر دوره نیز با توجه به تغییرات سیاسی در ایران دانشگاه متناسب با آن نقش خود را به عنوان یک نهاد پرسشگر، معترض و خواهان تغییرات اساسی تعریف کرد. فیاض زاهد به «آرمان ملی» گفت: این رویه تا انقلاب اسلامی و از انقلاب هم بعد از یک فاصله از دوران جنگ آغاز شده و البته

«آرمان ملی» در گفت‌وگویی ناکارآمدی در حوزه مسکن را بررسی می‌کند

آینده مبهم «خانه» در ایران

مهدی پازوکی: احمدی نژاد بحران مسکن را به اوج رساند

و بازگشت به انضباط پولی و مالی ضروری است. بدون این اصلاحات ساختاری، نه تنها بحران مسکن حل نخواهد شد، بلکه جامعه روزبه‌روز فقیرتر و دولت‌ها ناتوان‌تر در مدیریت آن ظاهر خواهند شد.»

◀ **اعتراض متقاضیان مسکن**

موضوع مسکن به یکی از اهرم‌های نمایندگان مجلس بر دولت‌ها محسوب می‌شود در حالی‌که این چالش ارتباطی به یک یادو دولت ندارد. در این مورد مصطفی معینی‌ارانی، نماینده کاشان در مجلس شورای، ضمن انتقاد از روند‌کند ساخت واحدهای نهضت ملی مسکن که در دولت سیزدهم آغاز شده است، به «تسним» گفت: «تاخیر در این زمینه باعث بلندشدن اعتراض متقاضیان در بخش‌هایی که پروژه‌های نهضت ملی مسکن در حال ساخت‌است و حوزه‌انتخابیه‌ای یعنی کاشان شده است. فریاد اعتراض متقاضیان بلند شده لذا خواستار شفاف‌سازی فوری درباره نحوه هزینه‌کرد مبالغ و نحوه قیمت‌گذاری واحدها از مسئولان مربوطه هستیم. مردم توان پرداخت مبالغ سنگین و میلیاردری را ندارند و اگر چنین توان مالی داشتند که در طرح‌های حمایتی ثبت‌نام نمی‌کردند. از مسئولان مربوطه درخواست دارم تا تیم رسیدگی برای ساماندهی وضعیت متقاضیان و تعیین تکلیف واگذاری زمین و خدمات در بخش‌هایی که پروژه‌های نهضت ملی مسکن در حال ساخت است و همچنین حوزه انتخابیه‌ام اعزام کنند تا به تاخیر در ساخت نهضت ملی مسکن وضعیت رسیدگی شود.»

سیاست

گزارش

سخنگوی دولت:

نمی‌شود مردان بنشینند و درباره موضوعات اجتماعی به تنهایی تصمیم بگیرند

سخنگوی دولت در مراسم بزرگداشت هفته زن و تکریم مقام مادر و بانوان، اظهار داشت: بانوان معمولاً در تمامی عرصه‌های سیاسی در اقلیت هستند، اما باید بدانیم که موضوع زنان تشریفاتی نیست و زنان نه بخشی از مشکل که راه حل آن هستند. وی افزود: با تکه تکه کردن مسائل نمی‌توانیم به راه حل برسیم، نگاه زنان نگاهی جزئی‌نگر است برای همین نکات به مسائل با دقت بیشتری می‌پردازد.

فاطمه مهاجرانی گفت: در موضوعات محیط زیست و زنان حرف‌های زیادی گفته می‌شود اما در مجموع به جایی نمی‌رسیم، دنیا این مسیر را با سعی و خطا طی کرد و به اینجا رسیدیم که مطالبه‌گری حق شهروند و پاسخگویی و وظیفه میسولان است. وی بیان کرد: دولت چهاردهم در این راستا اقدامات خوبی انجام داده است، هر زمان در سیاست‌گذاری نگاه زنانه به عنوان جنسیت نه یک صفت دیده می‌شود، موفقیت با ما همراه شده است.

◀ **تغییر نگاه مدیریتی**

مهاجرانی گفت: دروس محیط زیست را در کتب مدارس آمده اما رپایه‌ای است که به اندازه کافی کشش زمانی برای آن نیست. زنان در عرصه‌ای که کاملاً زنانه است حضور کمتری دارند و باید جنس زنانه و سیاستگذاری را با هم داشته باشیم که متأسفانه به زنان توجه نمی‌شود. به گفته وی، این نگاه به زنان که هر وقت لازم بود آنها را به میدان می‌آوریم، باید تغییر کند. وی تصریح کرد: اگر هنوز مشکل پسماند در کشور وجود دارد چون درک نکردیم که این مسأله یک موضوع اجتماعی است و باید برای حل آن زنان و مردان کنار هم باشند و امیدواریم آنچه که حق زنان است محقق شود. وی گفت: مگر می‌شود بگوییم ۶۰ درصد دانشجویان را زنان تشکیل می‌دهند اما روسای همه دانشگاه‌ها مرد باشند که لازم است سیاستگذار به این موضوع دقت کرده و پاسخ دهد. سخنگوی دولت افزود: اگر می‌خواهیم موضوع زنان و محیط زیست را حل کنیم باید نقش زنان را به رسمیت بشناسیم زنان باید در همه مقدرات و سیاستگذاری‌ها حضور داشته باشند.

وی افزود: نمی‌شود جایگاه زن را فقط به زن زیبای زاینده ندگی کوتاه کرد. زن باید آینده و امید را بسازد و باید به زنان فرصت داد تا سیستم‌های مدیریتی خود را تقویت کنند و معاونت رئیس‌جمهور در امور زنان این بخش را دنبال می‌کند. سخنگوی دولت تصریح کرد: خانم دکتر ایرج‌زاد به عنوان یکی از بزرگان علمی ایران می‌گفتند که با زنان شبیه گلدان رفتار می‌شود، وقتی که تیمی غمتی از کشورهای خارجی به ایران می‌آید می‌گویند که ببینید ما دکترای فیزیک بانو داریم که توانسته در بهترین دانشگاه فنی ایران به عنوان استاد تمام فعال باشد. به گفته وی، اگر به دنبال حل موضوعات هستیم باید پیذیریم که سیاستگذاری باید ترکیبی از نگاه زنان و مردانه باشد. مهاجرانی اظهار کرد: موضوعات اجتماعی متشکل از موضوعات زنان و مردان است و نمی‌شود مردان بنشینند و برای چنین موضوعاتی تصمیم بگیرند و بعد بگویم حالا زنان مهم هستند. وی تصریح کرد: زنان جزئی از سیاستگذاری هستند و این موضوعی است که معاونت رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده به خوبی در حال پیگیری آن هستند.

سخنگوی دولت با اشاره به حضور ۴ زن در کابینه دولت، گفت: این زنان، زنانه پشت به سیاستدهانند و در کابینه وزیر زن داریم که حتما در مسیر خود با چالش‌های زیادی مواجه است، چون این مسیر مردانه شده است، معاون رئیس‌جمهور در امور زنان هم با جدیت خواسته‌های زنان را مطالبه می‌کند و خانم انصاری با یق قدرت چالش‌های محیط زیست را دنبال می‌کند تا رفع شوند.

وی تأکید کرد: وقتی حال جامعه خوب است که حال زنان آن جامعه خوب باشد و لذا موضوع زنان، موضوع تمام جامعه است و همه باید تلاش کنیم مسأله زنان به مطالبه ملی تبدیل شود و بر مستندهای رکن سیاست‌گذاری تکیه بزنند. مهاجرانی افزود: حتماً طی مسیر مردانه‌ای که ساخته شده کار دشواری است ولی بدانید که همه زنان ایران پشت سر زنانی هستند که کار اجرایی می‌کنند. وی عنوان کرد: از نگاه مادرانه خانم دکتر انصاری که واقعا نگاه مادرانه به محیط زیست دارند، تشکر ویژه می‌کنم و همین‌طور از نگاه خواهرانه خانم دکتر بهروزآذر به موضوع زنان تشکر می‌کنم. وی تأکید کرد: همه با هم باید تلاش کنیم تا مسأله زنان به عنوان یک مطالبه ملی تبدیل شود و کمک‌شود که دختران با ظرفیت و با قابلیت ما بر مسندهای سیاست‌گذاری تکیه بزنند و آینده را بهتر از آن چیزی بسازند که ما ساختیم.

◀ **مطالبه و پاسخگویی**

سخنگوی دولت در ادامه با اشاره به اینکه داستان «فیل در اتاق تارک» بهترین نمونه برای بیان خطای نگاه جزئی در سیاست‌گذاری است، تصریح کرد: هنگامی‌که سیاست‌گذار به جای دیدن کل، تنها بخشی از مساله را لمس می‌کند، درست مانند کسی است که در تاریکی دستش را روی یخی فیل می‌گذارد و آن را «سنتون» می‌بیند، یا دم فیل را لمس می‌کند و «طناب» تصور می‌کند، یا با لمس گوش فیل آن را «بادبزن» می‌پندارد. وی افزود: مشکل ما نیز در سیاست‌گذاری چه در حوزه محیط‌زیست و چه در حوزه زنان، این است که شمع «نگاه کل‌نگر» در دست نداریم، همین نداشتن نگاه کلان باعث می‌شود در گفتار حرف‌های پراکنده بزنیم، اما در هنگام اجراء چار اختلال و ناهماهنگی شویم. وی اظهار کرد: دنیا این مسیر را با از‌مون و خطا طی کرده و به این نتیجه رسیده که مطالبه‌گری حق شهروند و پاسخگویی و وظیفه میسول است. در این میان، هم تاب‌آوری لازم است، هم اصول مطالبه‌گری، هم وجود نهاد‌های واسط. خوشبختانه در دولت چهاردهم، کارگروه ملی پسماند اقدامات خوبی انجام داده و این‌ها مکمل نگاه کل‌نگر هستند.